

**СУСПІЛЬНЕ
МОВЛЕННЯ
УКРАЇНИ**

Акціонерне товариство

«Національна суспільна телерадіокомпанія України»

Ревізійна комісія

Додаток 3
до протоколу засідання
Наглядової ради АТ «НСТУ»
від 29 квітня 2021 р. № 57

Голова Наглядової ради

С. Остапа

ВИСНОВОК РЕВІЗІЙНОЇ КОМІСІЇ

за результатами перевірки фінансово-господарської діяльності

АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА

«НАЦІОНАЛЬНА СУСПІЛЬНА ТЕЛЕРАДІОКОМПАНІЯ УКРАЇНИ»

за 2020 рік

26 квітня 2021 року

м. Київ

I. Вступ

Цей звіт складено Ревізійною комісією на виконання покладених на неї завдань відповідно до чинного законодавства України, Статуту та Положення про Ревізійну комісію АТ «НСТУ».

Планову перевірку фінансово-господарської діяльності за результатами 2020 фінансового року проведено для надання висновків до річного фінансового звіту АТ «НСТУ».

Ревізійна комісія обрана Наглядовою Радою АТ «НСТУ» 22 жовтня 2018 року терміном на 4 роки (протокол №24 від 22.10.2018 р.). Склад РК формують незалежні експерти в області аудиту, обліку та управління. Відповідно до ст. 11 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» до складу Ревізійної комісії включено представника Державної аудиторської служби України.

Склад Ревізійної комісії станом на момент проведення перевірки:

Пальніков О.В. – голова Ревізійної комісії

Дубич Є.Є. – секретар Ревізійної комісії,

Євченко Н.Г. – член Ревізійної комісії,

Покотило Н.В. – член Ревізійної комісії, представник Державної аудиторської служби України.

Правління АТ «НСТУ» визначає облікову політику, затверджує правила, що забезпечують відповідну організацію і достовірність бухгалтерського обліку, складає щорічний (загальний) звіт про діяльність ПТ «НСТУ», звіт про фінансово-господарську діяльність ПТ «НСТУ» (річний звіт), квартальні звіти про результати господарської діяльності та іншу звітну документацію.

Правління несе відповідальність за складання і достовірне подання цієї фінансової звітності відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (далі – МСФЗ) та за такий внутрішній контроль, який управлінський персонал визначає потрібним для того, щоб забезпечити складання фінансової звітності, що не містить суттєвих викривлень унаслідок шахрайства або помилки.

Наглядова рада несе відповідальність за нагляд за процесом фінансового звітування АТ «НСТУ».

Ревізійна комісія несе відповідальність за відповідність, повноту та об'єктивність відомостей, які містяться у рішеннях (висновках) та актах Ревізійної комісії.

Перевірка проводилась шляхом вивчення наданих управлінським персоналом: фінансової звітності; статутних документів; бухгалтерської та іншої інформації про діяльність АТ «НСТУ», внутрішні політики та процедури.

Для проведення перевірки Правлінням було надано зведену фінансову звітність у відповідності з Міжнародними стандартами фінансової звітності, та іншу звітність, передбачену чинним законодавством для господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій прямо чи опосередковано належить державі, а саме:

- Звіт про фінансовий стан на 31.12.2020 р.
- Звіт про сукупний дохід за 2020 р.
- Звіт про зміни у власному капіталі за 2020 р.
- Звіт про рух грошових коштів за 2020 р.
- Примітки до зведеної фінансової звітності, включаючи стислий виклад значущих облікових політик
- Звіт про виконання фінансового плану за 2020 рік з Пояснювальною запискою

При проведенні перевірки Ревізійною комісією були досліджені матеріали зовнішніх перевірок:

- Звіт зовнішнього незалежного аудитора ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» від 16.04.2021 щодо аудиту фінансової звітності АТ «НСТУ» за рік, що закінчився 31.12.2020;

а також здійснено аналіз діяльності Служби внутрішнього аудиту з питань проведених СВА контрольних заходів протягом звітного року.

За результатами перевірки надані запити щодо роз'яснення окремих питань зовнішньому аудитору та відповідальним особам АТ НСТУ. З питань формування фінансових результатів ми не дійшли згоди з управлінським персоналом.

Облікову політику ПАТ «НСТУ» (за МСФЗ) затверджено Наказом Голови Правління від 28.12.2018 р. №594, оновлена редакція затверджена рішенням правління ПАТ «НСТУ» від 30.09.2019 № 146, останні зміни до облікової політики затверджені рішенням правління ПАТ «НСТУ» від 27.07.2020 № 200.

Щорічна інвентаризація активів та зобов'язань АТ «НСТУ» була проведена станом на 01.10.2020/01.11.2020 відповідно до наказу Голови правління від 25.09.2020 р. № 516 (із змінами да доповненнями). Члени Ревізійної комісії не спостерігали та не були присутні при проведенні щорічної інвентаризації.

Незалежний зовнішній аудит фінансової звітності АТ «НСТУ» за 2020 рік на предмет її достовірності та відповідності здійснено аудиторською фірмою ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ БІ ЮКРЕЙН», яка висловила «безумовно-позитивну думку» за наслідками своєї перевірки.

Наша неупереджена оцінка базується на нашому професійному досвіді та не є заміною думки аудитора. Ми провели перевірку у відповідності з принципами професійної етики та обов'язками, передбаченими Положенням про ревізійну комісію.

Ми відзначили, на нашу думку, найбільш значущі аспекти діяльності, де існують ризики викривлення та надаємо аналіз цих викривлень.

Стан виконання рекомендацій Ревізійної комісії за наслідками попередніх перевірок

З метою виконання рекомендацій Ревізійної комісії за результатами попередніх перевірок керівництвом АТ «НСТУ» розроблено план заходів, затверджений Наказом Голови правління від 04.08.2020 № 383. Поточний стан виконання/впровадження цих заходів представлено в таблиці

	Рекомендації/заходи	Поточний стан виконання
1	Запровадження єдиної комплексної автоматизованої системи обліку	Кінцевий термін визначено до 31.12.2020 Незавершено.
2	Актуалізація облікової політики з урахуванням прийнятих стандартів, внутрішніх змін облікових оцінок	В цілому відповідає поточним потребам.
3	Дотримання застосовної концептуальної основи (МСФЗ) при формуванні фінансової звітності	Визначені відповідальні особи за здійснення аналізу (на постійній основі) Недостатній контроль за процесом фінансового звітування
4	Визначення та обґрунтування межі суттєвості	Спрощений підхід до визначення межі суттєвості згідно облікової політики
5	Реформування системи оплати праці	Робота по впровадженню грейдингової системи здійснюється згідно погодженого НР плану. Наразі триває підготовчий етап цього процесу. Попередньо дата переходу запланована на серпень-вересень 2021 року .
6	Оптимізація системи внутрішнього контролю	Розробленими заходами передбачена спільна нарада керівників відповідних структурних підрозділів з метою визначення механізмів взаємодії Кінцевий термін проведення визначено до 30.09.2020 На даний час рішення відсутнє
7	Оптимізація організаційної структури компанії	Затверджена довгострокова стратегічна мета – трансформація системи управління та корпоративної культури компанії. Визначено учасника реалізації проекту “Комплексна організаційна трансформація компанії”. Кінцевий термін виконання – до 01.06.2022 р.
8	Впровадження обліку виробничої собівартості згідно базових принципів	Не реалізовано

відповідності здійснених витрат отриманим доходам	
---	--

II. Результати поточної перевірки

1. Ми неодноразово відзначали, що відсутність єдиної автоматизованої системи обліку значно підвищує рівень операційного ризику, не сприяє адекватному прийняттю управлінських рішень та значно ускладнює встановлення достовірності поданої в звітності інформації.

Зведений фінансовий звіт формується вручну на підставі облікових даних філій, які кожний відокремлений підрозділ готує в індивідуальний спосіб.

Неконтрольовані коригування облікових даних створюють ризики формування неякісної фінансової звітності, що в підсумку впливає на її достовірність.

Така ситуація є наслідком недостатності внутрішнього контролю за процесом фінансового звітування, внаслідок чого спостерігаються пропуски у відображенні окремих операцій, помилки у математичних розрахунках, які призводять до неузгодженості показників звітності.

2. Загальна оцінка фінансового звіту

2.1. Поданий у повному комплекті фінансової звітності Звіт про зміни у власному капіталі містить коригування нерозподіленого прибутку/збитків на початок звітного періоду, що дає підстави для визнання помилки попередніх періодів¹. З огляду впливу на формування поточних фінансових результатів діяльності дане питання є суттєвим.

На нашу думку проведене коригування не відповідає методологічним засадам здійснення такого роду операцій. Сутність проведеного коригування також невідповідна.

Форма коригування. Коригування проведено у спосіб, не передбачений відповідним стандартом МСФЗ (IAS 8). Відсутні перерахування порівнюваних сум за поданий попередній період (періоди), що корегуються. Корегування не відображене по відповідним статтям у Звіті про фінансовий стан (Балансі) на початок звітного періоду.

Зміст коригування. Як слідує з примітки 17 Фінансової звітності *«178 108 тис. грн – відображено курсову різницю минулих періодів на довгострокову дебіторську заборгованість від Європейської мовної спілки з фінансової гарантії у сумі 15 млн євро та відповідно на довгострокову кредиторську заборгованість перед держаним бюджетом України.*

Згідно проведеного ревізійною комісією аналізу сутність даного коригування – переоцінка валютних зобов'язань та відповідного активу на курсову різницю. При цьому само по собі таке коригування не повинно мати ніякого впливу на фінансові результати, адже, як зазначається в Примітках, коригуються відповідно і фінансові активи і фінансові зобов'язання в одночасно. Проте на відміну від застосування єдиного підходу:

- суми від'ємної переоцінки (збиток) відображені у попередньому періоді безпосередньо по статтям капіталу

¹ МСБО 8, п.5. Помилки попередніх періодів - пропуски або викривлення у фінансовій звітності суб'єкта господарювання за один або кілька попередніх періодів, які виникають через невикористання або зловживання достовірною інформацією, яка:

а) була наявна, коли фінансову звітність за ті періоди затвердили до випуску;

б) за обґрунтованим очікуванням, могла бути отриманою та врахованою при складанні та поданні цієї фінансової звітності.

Такі помилки можуть бути помилками у математичних підрахунках, у застосуванні облікової політики, помилками, допущеними внаслідок недогляду або неправильної інтерпретації фактів, а також унаслідок шахрайства.

- суми позитивної переоцінки відображені в результатах поточного періоду (у складі прибутку).

Наслідки коригування. Некоректне відображення чистого прибутку за результатами діяльності Компанії у звітному році.

Ми не узгодили вирішення даного питання з управлінським персоналом. Нам не було надано переконливих та достатніх доказів здійснення коригування у такий спосіб. Зовнішній аудитор надав іншу оцінку даним операціям.

2.2. У фінансовому звіті за 2020 рік Компанія визнала відстрочені податкові зобов'язання. Природа цих зобов'язань – переоцінка необоротних активів (будівлі, споруди, інвестиційна нерухомість), здійснена в попередньому звітному періоді 2019 року, результати якої визнані безпосередньо в складі капіталу (капітал в дооцінках).

У зв'язку з цим ревізійна комісія звертає увагу на порушення облікових принципів, які прийняті компанією, а саме:

- операції повинні визнаватися в тому періоді в якому вони здійсненні;
- відстрочений податок на прибуток по статтям, що визнаються безпосередньо в капіталі, відповідно визнається у складі іншого сукупного доходу (або безпосередньо в капіталі), а не у складі прибутків/збитків.

Загалом, відзначені РК викривлення не впливають на фінансовий стан Компанії на звітну дату 31.12.2020 року, проте мають незаперечний вплив при визначенні фінансового результату поточної діяльності.

3. Інші питання перевірки

3.1. Аналіз звіту про виконання фінансового плану

На вимогу наказу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 205 від 02.03.2015, за результатами своєї діяльності АТ «НСТУ» складає Звіт про виконання фінансового плану, пояснювальну записку до нього. У звіті міститься інформація про фактично отримані доходи і витрати та фактичне надходження і використання фінансових ресурсів за звітний період.

Згідно Рекомендацій (дод.2 до Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану) звіт про виконання фінансового плану підприємства складається на методологічних засадах, згідно з якими підприємство складає свою фінансову звітність, а саме визначених міжнародними стандартами фінансової звітності та відповідною обліковою політикою.

Некоректне представлення окремих показників Звіту про виконання фінансового плану, їх неузгодженість обумовлені тими ж чинниками що й фінансова звітність Компанії (див.п.2), на основі якої цей Звіт формується.

3.2. Облік виробничої собівартості, інших витрат

Наразі повною мірою не вирішене питання методологічного та інформаційного забезпечення обліку виробничої собівартості згідно базових принципів відповідності понесених витрат отриманим доходам. Такий стан значно знижує ефективність прийняття управлінських рішень.

У періоді, що перевірявся, дане питання частково стало предметом дослідження СВА, якою проведено внутрішній аудит виробництва та управління телевізійним контентом АТ НСТУ та надані відповідні рекомендації задля усунення виявлених недоліків. Процес впровадження цих рекомендацій триває і на сьогоднішній день.

Ревізійною комісією вибірково були досліджені витрати Компанії на збут. Фактичний їх розмір значно перевищує запланований. Перевищення складає 12 052 тис. грн (161%) в

основному за рахунок збільшення витрат на оплату праці, збільшення витрат на моніторинг глядацької аудиторії (практично позапланові).

У складі витрат на моніторинг глядацької аудиторії оплата ФОП, що виконують послуги з проведення кількісного дослідження за допомогою методу САТІ, непорівнянна навіть із зарплатою голови та членів правління АТ НСТУ. Проте є також питання практичного застосування результатів наданих послуг, а саме наскільки такі дослідження репрезентативні та мають цінність при прийнятті управлінських рішень.

3.3. Аналіз використання трудових ресурсів

Трудові відносини в АТ НСТУ регулюються колективним договором від 31.07.2018 р. У зв'язку із прийняттям рішення про зміну системи оплати праці (перехід на грейдингову основу) вважаємо першочерговим завданням перегляду/затвердження нових умов колективного договору. Наразі ця робота ще не завершена. Триває підготовчий етап впровадження грейдингової системи оплати праці згідно погодженого НР плану впровадження Умов і розмірів оплати праці працівників АТ НСТУ.

Узагальнюючі дані використання трудових ресурсів представлені наступними показниками:

Середня кількість працівників	2020 рік	2019 рік
Ключовий управлінський персонал	10	10
Керівники структурних підрозділів, відповідальних за фінансовий напрям	47	48
Адміністративно-управлінський персонал	403	462
Працівники	3 391	3 607
Всього кількість працівників	3 851	4 127

Витрати на оплату праці, у тому числі:	Збільшення		Середньомісячно на одну особу, тис.грн		2020 рік	2019 рік
	%%	+/-	2020	2019		
Ключовий управлінський персонал	25,08	20,275	101,125	80,850	12 135	9 702
Керівники структурних підрозділів, відповідальних за фінансовий напрям	20,15	7,335	43,734	36,399	24 666	20 966
Адміністративно-управлінський персонал	88,97	13,107	27,840	14,733	134 633	81 677
Працівники	16,12	1,886	13,588	11,702	552 917	506 499
Всього витрати на оплату праці					724 351	618 844

Аналіз звітних даних АТ НСТУ свідчить про:

- фактичне зменшення чисельності працівників при запланованому їх збільшенні (згідно фінансового плану);
- на тлі скорочення персоналу відбулося підвищення витрат на оплату праці (за окремими категоріями значне).

Ми отримали змістовні пояснення управлінського персоналу щодо оптимізації функцій та процесів, які відбуваються в Компанії.

Поряд з цим вважаємо за доцільне зазначити – на сьогоднішній день, в умовах зміни системи оплати труда, первісна оцінка працівників здійснюється здебільшого за ієрархією номінальних посад, фактично не зважаючи на внутрішню складову, що визначає реальну цінність конкретної посади, а саме: кваліфікаційну відповідність та практичний вклад окремо взятого працівника у виробничий процес АТ НСТУ.

Питання ефективності організації та управління людськими ресурсами було предметом дослідження СВА в 2019 році, за результатами якого були виявлені недоліки та надані відповідні рекомендації, спрямовані на вдосконалення процесів управління людськими ресурсами. За інформацією про виконання плану заходів станом на грудень 2020 року по окремим пунктам рекомендацій процес їх впровадження триває і досі.

В ході перевірки ревізійна комісія проаналізувала формування поточних забезпечень на виплату відпусток персоналу Компанії. Це суттєва стаття Звіту про фінансовий стан, яка напряму впливає на фінансові результати діяльності телерадіокомпанії. Ми дослідили стан невикористаних відпусток працівниками АТ НСТУ на прикладі Центральної дирекції. За результатами аналізу ми дійшли висновку про можливе надмірне/нераціональне створення забезпечень. За фактами перевірки встановлено по деяким працівникам невикористання відпустки протягом 5-12 років. Є унікальні випадки навіть 18-22 років.

Така ситуація є неприпустимою, та несе в собі ризики неефективного використання трудових ресурсів, зловживання службовим становищем та багатьох інших.

3.4. Формування резерву кредитних збитків

За даними обліку ЦД в активах Компанії обліковується прострочена дебіторська заборгованість (більше року) за виданими авансами ТОВ «ЦЕНТР БІЗНЕС ТЕХНОЛОГІЙ» в розмірі 730 тис.грн, на яку не нараховано резерв під очікувані кредитні збитки. Згідно отриманих пояснень управлінського персоналу *не вважаються фінансовим активом аванси, видані за товари, роботи, послуги (Порядок визнання очікуваних кредитних збитків)*.

Проте, на нашу думку, прострочення договірних умов надання послуг, поставки товарів є достатньою умовою для перекласифікації виданих авансів в прострочену дебіторську заборгованість.

3.5. Визначення рівня суттєвості

На нашу думку, визначена обліковою політикою межа суттєвості на рівні 5% балансової вартості активів не враховує диверсифікованого підходу. Згідно міжнародної практики за таких розмірів сукупних активів доцільно застосовувати суттєвість в межах 1,0-1,5%.

Ревізійною комісією надавались відповідні рекомендації щодо цього питання.

3.6. Аналіз стану контрольного середовища

Дослідивши стан впровадження заходів щодо оптимізації системи внутрішнього контролю, ми відзначаємо про недостатність позитивних змін у цьому напрямку.

Насамперед є певні недоліки у запровадженні якісного інформаційного забезпечення процесу управління, фактично виявилась недієздатною служба комплаєнс (на сьогодні взагалі відсутня), функціонал управління ризиками наразі в стані методологічного наповнення. На сьогоднішній день відсутня узгоджена програма взаємодії всіх ланок внутрішнього контролю АТ НСТУ.

Діяльність служби внутрішнього аудиту

Впродовж звітної періоду СВА проведено низку запланованих контрольних заходів, які надали змогу виявити недоліки в організації внутрішнього контролю та корпоративного управління та сформувані відповідні рекомендації, спрямовані на вдосконалення процесів виробництва та управління проектами. СВА здійснює постійний моніторинг за станом запровадження наданих рекомендацій.

4.4. Аналіз організаційної трансформації АТ «НСТУ»

У звітному періоді розпочато реалізацію комплексної трансформації Компанії з метою забезпечення переходу з функціональної моделі управління компанією на модель процесного управління. Створено відповідний структурний підрозділ, яким започатковано опис та регламентацію бізнес-процесів АТ НСТУ.

На конкурсних засадах визначено учасника реалізації проекту “Трансформація системи управління та корпоративної культури Компанії”.

Це стало можливим завдяки залученню як донорських коштів, так і збільшення фінансової підтримки з державного бюджету.

Наразі оцінка результатів вжитих заходів можлива лише на перспективу.

РЕКОМЕНДАЦІЇ РК

1. З метою посилення контрольних функцій залучити до процесу фінансового звітування Компанії службу внутрішнього аудиту
2. Управлінню ризиками проаналізувати можливість мінімізації ризиків щодо процесів фінансового звітування, створення необґрунтованих забезпечень під невикористані відпустки та виробити відповідну стратегію реалізації
3. Переглянути методологічне забезпечення Порядку формування кредитних збитків з метою усунення суперечливих трактувань норм цього Порядку
4. Завершити впровадження раніше наданих рекомендацій
5. Розглянути можливість залучення зовнішнього аудитора на більш систематичній основі та визначити строк проведення відповідної ротації

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Розглянути стан виконання заходів по впровадженню грейдингової системи оплати праці, організаційної трансформації (шляхом проведення позапланової перевірки)
2. Розглянути стан усунення виявлених недоліків, виконання інших рекомендацій РК (шляхом проведення позапланової перевірки)

Висновки за результатами перевірки розглянуті та затверджені на засіданні Ревізійної комісії 23.04.2021.

Голова Ревізійної комісії:

О.В. Пальніков

Члени Ревізійної комісії:

Є.Є. Дубич

Н.Г. Євченко

Н.В. Покотило